

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

**Всеукраїнська науково-практична конференція
«Сучасні тенденції та розвиток соціально-
економічних систем»**

*в межах реалізації проєкту Erasmus+ Jean Monnet Module
«Інституційні трансформації фінансової системи в епоху
цифрової економіки: досвід ЄС для України»
(Грантова Угода № 101127532).*

29 квітня 2026 р.
м. Харків

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні тенденції та розвиток соціально-економічних систем»: (в межах реалізації проєкту Erasmus+ Jean Monnet Module «Інституційні трансформації фінансової системи в епоху цифрової економіки: досвід ЄС для України» (Грантова Угода № 101127532): тези доповідей, 29 травня 2026 р. – Харків: Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, 2026.

Наведені тези пленарних та секційних доповідей за теоретичними та практичними результатами наукових досліджень і розробок. Представлені результати теоретичних і практичних досліджень у галузі економіки, управління, підприємництва, готельно-ресторанного та туристичного бізнесу, публічного управління, фінансової системи та облікових практик, а також правничих наук.

Відповідальний за випуск:

Власенко Т. А.

Роботи надруковані з авторських оригіналів, що надані оргкомітету, за авторської редакції.

Електронний варіант матеріалів конференції доступний на сайті конференції:

<http://www.kafepm.hneu.edu.ua/>

<i>Козін Даниїл Андрійович</i>	307
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНИХ КОШТІВ В КОНТЕКСТІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА	
<i>Клименко Дар'я Олександрівна</i>	310
ІННОВАЦІЙНА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВА ЯК ІНСТРУМЕНТ ВІДНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ В ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД	
<i>Kondrat Iryna Yuriivna, Ozarkiv Ihor Stepanovych</i>	313
CASCADE FUNDING AS A “LAST MILE” MECHANISM IN THE IMPLEMENTATION OF NEW EUROPEAN BAUHAUS PROJECTS	
<i>Крат Анна Іванівна</i>	315
ПРОФЕСІЙНИЙ ТА ОСОБИСТІСНИЙ РОЗВИТОК ПЕРСОНАЛУ ОРГАНІЗАЦІЇ	
<i>Неізнана Олена Володимирівна, Волощук Дмитро Ігорович</i>	318
ТРАНСФОРМАЦІЯ ДЕПОЗИТНОЇ ПОВЕДІНКИ НАСЕЛЕННЯ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ РЕСУРСНОЇ БАЗИ БАНКІВ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ ТА ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ	
<i>Naumik-Gladka K.G.</i>	320
TRENDS IN SOCIO-ECONOMIC DEVELOPMENT AND INNOVATIVE EDUCATIONAL TOOLS: THE EXPERIENCE OF THE ACE-EX PROJECT	
<i>Ревенко Олена Вікторівна</i>	322
ІННОВАЦІЙНО-ОРІЄНТОВАНИЙ РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ПЕВНОЇ СТРУКТУРНОЇ ЗРІЛОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ	
<i>Сотникова Анастасія Володимирівна</i>	325
СТРАТЕГІЧНИЙ РОЗВИТОК АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ВПРОВАДЖЕННЯ СМАРТ-ТЕХНОЛОГІЙ	
<i>Wei Ren, Iershova Natalia</i>	328
IDENTIFICATION OF PROBLEM AREAS, RISKS, AND MANAGEMENT RESPONSES IN THE COMPANY'S HUMAN RESOURCES MANAGEMENT SYSTEM IN A TURBULENT AND UNCERTAIN MODERN BUSINESS ENVIRONMENT	
<i>Чередник Анна Олегівна, Суббота Валерія Русланівна</i>	330
ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ВИРОБНИЧИХ ПОТУЖНОСТЕЙ АГРАРНОГО ПІДПРИЄМСТВА ЯК ОСНОВА ЙОГО КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ	
<i>Чередник Анна Олегівна, Курилко Олена Романівна</i>	332
ПОТЕНЦІЙНІ НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ АГРАРНОГО ПІДПРИЄМСТВА	
<i>Яворовський Дмитро Андрійович, Тітов Родіон Юрійович, Константиновський Леонід Леонідович</i>	334
МЕНЕДЖМЕНТ ПОКОЛІННЯ Z	

6. Єршова Н. Ю. Напрями розвитку стратегічного управлінського обліку в інноваційній економіці. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. С. 105-110. <https://repository.kpi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/f62ef5d9-8e91-404c-9121-5a7071cb6bbb/content>

УДК: 338.432:631.1

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ВИРОБНИЧИХ ПОТУЖНОСТЕЙ АГРАРНОГО ПІДПРИЄМСТВА ЯК ОСНОВА ЙОГО КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ

Чередник Анна Олегівна, к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки підприємства та організації бізнесу, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, AnnetBlejkk@gmail.com

Суббота Валерія Русланівна, здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського) рівня ННІ економіки і права, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, Valeriia.Subbota@hneu.net

Сучасні умови функціонування аграрних підприємств України характеризуються високим рівнем невизначеності, зумовленим наслідками військових дій, порушенням виробничо-логістичних зв'язків, зменшенням внутрішнього попиту та ускладненням доступу до зовнішніх ринків збуту. Додатково негативний вплив здійснюють інфляційні процеси, зростання вартості матеріально-технічних ресурсів та обмеженість фінансового забезпечення. У таких умовах підприємства змушені функціонувати в режимі постійної адаптації до змін зовнішнього середовища. Саме тому питання ефективного використання виробничих потужностей набуває ключового значення, оскільки від рівня їх завантаження та раціональності використання залежать обсяг виробництва, рівень витрат та фінансові результати діяльності підприємства. Ефективне управління потужностями дозволяє мінімізувати втрати ресурсів, підвищити продуктивність та забезпечити стабільність функціонування навіть в умовах кризових явищ.

Виробничі потужності аграрного підприємства є складною багатокомпонентною системою, яка включає земельні угіддя, машинно-тракторний парк, виробничі будівлі та споруди, трудові ресурси, а також технологічні й організаційні можливості для здійснення виробничого процесу. На відміну від промислових підприємств, аграрний сектор має специфічні особливості функціонування, зокрема залежність від природно-кліматичних умов, сезонний характер виробництва, тривалість виробничого циклу та біологічну природу продукції. Це зумовлює складність планування та управління виробничими потужностями, а також необхідність враховувати велику кількість факторів під час їх оцінювання. Раціональне використання виробничих потужностей передбачає не лише максимальне завантаження наявних ресурсів, а й забезпечення їх оптимального поєднання, що дає змогу досягати найвищих результатів із мінімальними витратами.

Важливим елементом управління виробничими потужностями є їх економічна оцінка, що здійснюється за допомогою системи взаємопов'язаних показників. До основних із них належать коефіцієнт використання виробничих потужностей, фондвіддача, фондомісткість, продуктивність праці, рівень собівартості продукції та показники рентабельності. Комплексний аналіз зазначених показників дозволяє визначити рівень ефективності використання ресурсів підприємства, виявити внутрішні резерви підвищення продуктивності та встановити причини неефективного використання виробничого потенціалу. Особливу увагу слід приділяти динаміці показників у часі, що дає змогу оцінити тенденції розвитку підприємства та ефективність управлінських рішень.

На ефективність використання виробничих потужностей аграрного підприємства впливає значна кількість факторів, які доцільно поділяти на внутрішні та зовнішні. До

внутрішніх факторів належать рівень технічного оснащення підприємства, ступінь зношеності основних засобів, ефективність організації виробничих процесів, кваліфікація персоналу та якість управлінських рішень. Водночас зовнішні фактори включають державну аграрну політику, податкове навантаження, доступ до кредитних ресурсів, кон'юнктуру ринку сільськогосподарської продукції та загальний стан економіки країни. В умовах воєнного стану особливого значення набувають такі фактори, як руйнування виробничої інфраструктури, обмеження логістичних можливостей, зниження інвестиційної активності та нестабільність енергопостачання. Сукупний вплив цих факторів визначає рівень використання виробничих потужностей та можливості його підвищення.

В умовах обмеженості ресурсів та зростання конкуренції підвищення ефективності використання виробничих потужностей стає одним із пріоритетних напрямів розвитку аграрних підприємств. Це потребує впровадження комплексу заходів, спрямованих на оптимізацію структури виробництва, раціональне використання матеріальних і трудових ресурсів, а також підвищення рівня завантаження виробничих потужностей. Важливим напрямом є модернізація технічної бази підприємства, що дає змогу зменшити витрати виробництва, підвищити продуктивність праці та забезпечити ефективніше використання наявних ресурсів. Крім того, значну роль відіграє вдосконалення системи планування та контролю виробничих процесів.

Окремої уваги заслуговує впровадження інноваційних технологій у діяльності аграрних підприємств. Сучасні підходи, такі як точне землеробство, використання GPS-навігації, автоматизовані системи управління технікою, аналіз великих даних та цифрові платформи, дозволяють значно підвищити ефективність використання виробничих потужностей. Завдяки цьому підприємства отримують можливість точніше планувати виробничі процеси, оптимізувати витрати ресурсів та підвищувати врожайність сільськогосподарських культур. Впровадження інновацій також сприяє зниженню ризиків, пов'язаних із впливом зовнішніх факторів, та підвищенню стійкості підприємства до кризових явищ.

Таким чином, ефективне використання виробничих потужностей є визначальним фактором забезпечення конкурентоспроможності та стабільного розвитку аграрного підприємства. Воно дозволяє досягти оптимального співвідношення між витратами та результатами діяльності, забезпечити раціональне використання ресурсів та підвищити рівень фінансової стійкості підприємства. У сучасних умовах господарювання саме ефективне управління виробничим потенціалом створює передумови для довгострокового економічного зростання та адаптації підприємства до змін у зовнішньому середовищі.

Подальші дослідження в цьому напрямі доцільно зосередити на розробці практичних механізмів підвищення ефективності використання виробничих потужностей з урахуванням галузевих особливостей та специфіки діяльності конкретних підприємств. Особливої актуальності набуває аналіз впливу цифровізації, інноваційних технологій та сучасних методів управління на результати діяльності аграрних підприємств. Це дозволить сформулювати науково обґрунтовані рекомендації щодо підвищення ефективності їх функціонування в умовах нестабільного економічного середовища.

Перелік використаних джерел:

1. Бровко Л. І., Галаган Т. І., Бровко Є. І. Економічна ефективність використання основних фондів сільськогосподарських підприємств // Інвестиції: практика та досвід. 2017. № 22. С. 22–26.
2. Бурляй А. Точне землеробство як напрям модернізації аграрного виробництва // Модернізація економіки та управління. 2021. Вип. 29. С. 29–34.
3. Карась Ю. М. Методи оцінки ефективності використання виробничого потенціалу аграрних підприємств // Ефективна економіка. 2024. № 3.
4. Кузьменко Г. О., Телендій А. А. Вплив війни на аграрний сектор України: виклики та роль державного управління у відновленні галузі // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: Публічне управління та адміністрування. 2024. Т. 35 (74). № 5. С. 22–30.

5. Малік М. Й., Нужна О. А. Конкурентоспроможність аграрних підприємств: методологія і механізми : монографія. Київ : ННЦ «ІАЕ», 2007. 270 с.
6. Мельник І. О. Економічна ефективність використання основних виробничих фондів у сільському господарстві : дис. ... канд. екон. наук. Миколаїв, 2015. 122 с.
7. Мельник О. В. Ефективність використання виробничих ресурсів у сільському господарстві Вінницької області та України загалом // Економіка та суспільство. 2019. Вип. 9.
8. Петрига О. М. Економіка аграрного підприємства : навчальний посібник. Мелітополь : «Люкс», 2016. 498 с.
9. Сільське господарство України 2022 : статистичний збірник / Державна служба статистики України. Київ, 2023. 198 с.
10. Черемісіна С. Г. Ефективність виробництва зернових культур в Україні // Економічний вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. 2021.

УДК:338.432:631.1

ПОТЕНЦІЙНІ НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ АГРАРНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Чередник Анна Олегівна, к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки підприємства та організації бізнесу, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, AnnetBlejkk@gmail.com

Курилко Олена Романівна, здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського) рівня ННІ економіки і права, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, kurylko07@gmail.com

Аграрний сектор відіграє стратегічну роль у національній економіці, забезпечуючи продовольчу безпеку держави, формуючи експортний потенціал та сприяючи зайнятості населення, особливо у сільській місцевості. У зв'язку з цим проблема підвищення ефективності діяльності аграрних підприємств набуває особливої актуальності, оскільки від рівня ефективності залежить не лише фінансовий результат конкретного суб'єкта господарювання, але й загальний розвиток галузі [2].

Ефективність діяльності аграрного підприємства є складною економічною категорією, що відображає результативність використання наявних ресурсів у процесі виробництва та реалізації сільськогосподарської продукції. Вона визначається співвідношенням між отриманими результатами та витратами, необхідними для їх досягнення. При цьому результати діяльності можуть мати як економічне вираження у вигляді прибутку, доходу чи виручки, так і соціальне та екологічне значення, що проявляється у створенні робочих місць, підвищенні рівня життя населення та збереженні природних ресурсів. Таким чином, ефективність аграрного підприємства доцільно розглядати як багатовимірну категорію, що поєднує економічні, виробничі, соціальні та екологічні аспекти [6].

Особливістю аграрного виробництва є його висока залежність від природно-кліматичних умов, сезонність, тривалий виробничий цикл, а також значна роль біологічних чинників. Це зумовлює необхідність формування специфічних підходів до оцінювання та підвищення ефективності діяльності підприємств аграрного сектору. Одним із ключових факторів ефективності є рівень використання земельних ресурсів, що є основним засобом виробництва. Раціональне використання землі передбачає впровадження науково обґрунтованих сівозмін, застосування сучасних технологій обробітку ґрунту, оптимізацію структури посівних площ і забезпечення відтворення родючості ґрунтів. Недостатня увага до цих аспектів призводить до деградації земельних ресурсів і зниження продуктивності виробництва [5].

Важливу роль у підвищенні ефективності діяльності аграрного підприємства відіграє ефективне використання трудових ресурсів. Рівень продуктивності праці визначається не лише кількістю залучених працівників, а й їх кваліфікацією, досвідом, рівнем мотивації та умовами